

EEN NIEUWE TRANSFERMARKT: HOF VAN JUSTITIE VS. FIFA

written by Yannick Lauwers | januari 27, 2025

Deze wintermercato was de eerste sinds het recente arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 4 oktober 2024! We bespreken de concrete impact op het internationale voetbal. Dit baanbrekende arrest wijzigt immers op ingrijpende wijze de fundamenteën van het huidige transfersysteem in het voetbal.

Achtergrond van het geschil

De zaak vond haar oorsprong in een geschil tussen de Franse voetballer Lassana Diarra en zijn voormalige club, Lokomotiv Moskou. Diarra stapte in 2013 over van Anzji Machatsjkala naar Lokomotiv Moskou en tekende een vierjarig contract. Na een conflict over een voorgestelde loonsverlaging beëindigde de club eenzijdig het contract en claimde een schadevergoeding van 20 miljoen euro op grond van artikel 17 van de FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players (FIFA RSTP). Artikel 17 legt strenge sancties op bij eenzijdige contractbreuken, waaronder financiële claims tegen de speler en zijn nieuwe club, sportieve sancties zoals schorsingen, en het niet-afgeven van het International Transfer Certificate (ITC), noodzakelijk voor het afronden van een transfer.

De impact van deze sancties werd meteen duidelijk. Ondanks interesse van het Belgische Sporting Charleroi durfde de club het contracteren van Diarra niet aan vanwege het risico op boetes en sportieve sancties. Het geschil leidde tot een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie, waarin werd onderzocht of de FIFA-regels in strijd waren met artikel 45 VWEU (vrij verkeer van werknemers) en artikel 101 VWEU (kartelverbod).

Analyse van het Hof

Het Hof van Justitie oordeelde dat de FIFA-regels een dubbele schending vormen van het Europese recht. Ten eerste belemmeren ze het vrije verkeer van werknemers door spelers te ontmoedigen om hun contract te beëindigen en door nieuwe clubs te ontmoedigen deze spelers te contracteren.

Het Hof erkende wel dat contractuele stabiliteit en de integriteit van competities

legitieme doelen zijn, maar stelde dat de FIFA-regels verder gaan dan noodzakelijk om die doelen te bereiken. Zo werd de hoofdelijke aansprakelijkheid van de nieuwe club voor schadevergoedingen als disproportioneel beschouwd, net als het vermoeden dat die club de speler zou hebben aangezet tot contractbreuk. Het niet-afgeven van het International Transfer Certificate werd eveneens afgewezen als een buitensporige belemmering van de arbeidsmobiliteit van spelers.

Ten tweede stelde het Hof vast dat de FIFA-regels ook het mededingingsrecht schenden. Door het opleggen van zware sancties aan clubs die spelers met een lopend contract willen aantrekken, creëren deze regels een situatie vergelijkbaar met een “non-poaching” afspraak. Dit belemmert de toegang tot wat het Hof beschreef als “essentiële hulpbronnen” – in dit geval professionele voetballers – en beperkt de mededinging tussen clubs op de transfermarkt aanzienlijk. Het Hof bestempelde de regels als een mededingingsbeperkende strekking en dus strijdig met artikel 101 VWEU.

Gevolgen van het arrest

De gevolgen van dit arrest zijn verstrekkend. Voor spelers betekent dit meer vrijheid om hun contract te beëindigen zonder angst voor zware sancties. Wel blijven zij onderworpen aan de nationale arbeidswetgeving, zoals de verplichting tot het betalen van een opzeggingsvergoeding. In België is deze vergoeding echter beperkt, wat spelers een sterkere onderhandelingspositie geeft en waarschijnlijk leidt tot hogere lonen. Voor grote clubs in topcompetities biedt het arrest nieuwe kansen om spelers voordeliger aan te trekken.

Tegelijkertijd roept het arrest uitdagingen op voor kleinere clubs in opleidingscompetities, zoals België en Nederland. Deze clubs kunnen minder rekenen op hoge transfersommen voor hun talenten, wat hun verdienmodel onder druk zet.

Ook juridisch gezien heeft het arrest een grote impact. Hangende geschillen over schadevergoedingen op basis van artikel 17 van de FIFA RSTP zullen herbekeken moeten worden in het licht van deze uitspraak. Bovendien verplicht het arrest FIFA om haar regels grondig te hervormen, wat mogelijk ook gevolgen heeft buiten de Europese Unie.

Dit arrest markeert een mijlpaal in het voetballandschap. Het bevestigt dat internationale sportregels, hoe belangrijk ook, ondergeschikt blijven aan het Europees recht. Voor spelers en grote clubs opent dit nieuwe mogelijkheden, terwijl kleinere clubs en opleidingscompetities hun model moeten herzien.

Tegelijkertijd biedt dit arrest juridische professionals een nieuwe leidraad in de complexe relatie tussen sportregels en Europees recht.

Besluit

Het arrest van het Hof van Justitie van 4 oktober 2024 heeft het internationale transfersysteem in het voetbal fundamenteel veranderd. Het Hof oordeelde dat de FIFA-regels inzake contractbreuken en transfers zowel het vrije verkeer van werknemers als de mededinging belemmeren en daarom in strijd zijn met het Europees recht. Door de afwijzing van zware financiële en sportieve sancties krijgen spelers meer vrijheid om hun contract te beëindigen en wordt voor clubs een eerlijker speelveld gecreëerd.

Spelers kunnen nu gemakkelijker hun contract beëindigen zonder disproportionele sancties. Hoewel nationale arbeidswetgeving, zoals opzeggingsvergoedingen, blijft gelden, zijn de financiële lasten aanzienlijk lager dan onder de voormalige FIFA-regels. Dit biedt spelers meer bewegingsvrijheid binnen Europa en versterkt hun onderhandelingspositie.

Voor clubs, met name in topcompetities, betekent het arrest lagere kosten bij het aantrekken van talentvolle spelers. Daarentegen wordt het verdienmodel van kleinere clubs in opleidingscompetities, zoals België en Nederland, onder druk gezet. Door lagere financiële drempels kunnen grote clubs gemakkelijker jonge talenten contracteren, wat de economische stabiliteit van kleinere clubs bedreigt.

Het arrest dwingt FIFA tot een herziening van haar regels, wat voor juridische onzekerheid zorgt. Hangende geschillen over transfers en schadevergoedingen zullen opnieuw moeten worden beoordeeld, en de bredere gevolgen van dit arrest voor het mondiale transfersysteem zijn nog onduidelijk. Tegelijkertijd biedt het kansen voor juridische uitdagingen tegen andere beperkende sportregels.

Hoewel het arrest vooruitgang boekt in de bescherming van spelersrechten en de bevordering van eerlijke concurrentie, versterkt het de ongelijkheid tussen rijke en minder kapitaalkrachtige clubs. Dit kan de competitieve balans in het voetbal verder verstoren en de dominantie van topclubs vergroten.

De uitspraak onderstreept dat internationale sportregels in overeenstemming moeten zijn met het Europees recht. Het dient als waarschuwing voor sportfederaties om hun regelgeving proportioneel en rechtsgeldig te houden. De komende jaren zullen cruciaal zijn om te bepalen hoe dit arrest buiten de EU wordt geïnterpreteerd en of het een bredere hervorming van het transfersysteem in gang zet.

Indien u na het lezen van dit artikel nog vragen hebt, aarzel dan niet om ons te contacteren via joost.peeters@studio-legale.be of 03 216 70 70.

-